

1. Konserniohjeen tarkoitus ja tavoite

Kaupunki tytäryhteisöineen muodostaa Hyvinkään kaupunkikonsernin. Tytäryhteisössä kaupunki käyttää kirjanpitolain mukaista määräysvaltaa, joka tarkoittaa emoyhteisön oikeutta

- käyttää yli puolta kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä tai
- nimittää tai erottaa enemmistö jäsenistä ko. yhteisön hallituksessa tai siihen verrattavassa toimielimessä.

Emoyhteisön määräysvalta voi perustua myös sopimukseen.

Konserniohje tukee kaupunkikonsernin omistajapoliittista ohjausta, kaupunkistrategian toteutumista, toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamista ja tytäryhteisöjen toimintaa. Konserniohjeella varmistetaan, että tytäryhteisöt toteuttavat niille annettua tehtävää ja omalta osaltaan edesauttavat konsernistrategian toteumista omilla strategioillaan.

Konserniohjeella yhtenäistetään tytäryhteisöjen ohjausta, toimintakulttuuria ja käytäntöjä sekä emon ja tytäryhteisöjen välillä että tytäryhteisöjen kesken. Ohjauksella lisätään toiminnan läpinäkyvyyttä ja tehostetaan emoyhteisön tiedonsaantia tytäryhteisöjen toiminnasta.

Hyvä hallinto- ja johtamistapa -ohje täydentää konserniohjetta. Sen tarkoituksena on yhtenäistää tytäryhteisöjen johtamis- ja hallintokäytäntöjä ja tehostaa hallitustyöskentelyä.

2. Konserniohjeen velvoittavuus

Konserniohje koskee kaupunkia ja sen tytäryhteisöjä. Kaupungin osakkuusyhteisöissä, kuntayhtymissä ja kaupungin jäsenyyisyhteisöissä kaupungin edustajien tulee pyrkiä siihen, että kaupungin konserniohjeen periaatteita noudatetaan myös näissä yhteisöissä. Näitä ohjeita noudatetaan myös kaupungin määräysvallassa olevissa säätiöissä.

Jos konserniohjeeseen perustuva yksittäinen ohje on ristiriidassa tytäryhteisöä koskevan lainsäädännön kanssa, noudatetaan lainsäädäntöä. Mikäli tytäryhteisön yhtiöjärjestys tai säännöt ovat ristiriidassa konserniohjeen kanssa, yhtiöjärjestys ja säännöt muutetaan yhteensopiviksi konserniohjeen kanssa.

Konserniohje ei muuta tytäryhteisöjen, osakkuusyhteisöjen tai kuntayhtymien johdon oikeudellista asemaa tai vastuuta.

Konserniohjeen liitteenä on määritelty Hyvinkään kaupunkikonserni tytäryhteisöineen, sen osakkuusyhteisöt ja kuntayhtymät.

3. Kaupunkikonsernin johtamisjärjestelmä ja toimivaltasuhteet

3.1. Kaupunginvaltuusto

- kaupunginvaltuusto päättää sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja konserni-valvonnan perusteista Hyvinkään kaupunkikonsernissa
- hyväksyy konsernitilinpäätöksen
- päättää kaupunkikonserniin kuuluvien yhteisöjen keskeisistä toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista
- asettaa halutessaan konsernijohtolle tavoitteita

- päättää kaupungin tavoitteiden mukaiset omistajapolitiikan linjaukset
- hyväksyy konserniohjeen
- hyväksyy Hyvä hallinto- ja johtamistapa -ohjeen

3.2. Konsernijohto

Konsernijohtoon muodostavat kaupunginhallitus, kaupunginhallituksen konserni- ja tukipalvelujaosto, kaupunginjohtaja ja liiketoimintajohtaja.

Konsernijohto vastaa kaupunkikonsernin ohjauksesta sekä niiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen asianmukaisuudesta ja tuloksellisuuden valvonnasta (konsernivalvonta).

Tytäryhtiöiden hallitusten kokouksissa on kaupunginjohtajalla, liiketoimintajohtajalla tai kaupunginhallituksen sekä konserni- ja tukipalvelujaoston puheenjohtajalla tai näiden määräämällä aina läsnäolo- ja puheoikeus.

Konsernijohto ei osallistu tytäryhtiöiden toiminnalliseen päätöksentekoon eikä päivittäisjohtamiseen muutoin kuin yhtiökokouksissa ja konserniohjeessa erikseen määritellyissä konsernijohtoon ennakkokäsityksen selvittämisen piiriin edellyttävissä asioissa.

3.2.1. Kaupunginhallitus

- päättää jäsenyys- ja konserniyhteisöjensä toiminnan seuraamisesta, kaupungin kannanotoista yhtiökokouksissa tai muissa vastaavissa kokouksissa käsiteltäviin asioihin sekä ohjeiden antamisesta kaupunkia näissä yhtiöissä ja muissa yhteisöissä edustaville henkilöille, mikäli asia ei kuulu konserni- ja tukipalvelujaoston tai viranhaltijan päätösvaltaan
- nimeää ehdokkaat jäsenyys- ja konserniyhtiöiden hallintoelimiin ja niiden tilintarkastajiksi silloin, kun kaupungilla asianomaisten sääntöjen tai sopimusten mukaan on siihen oikeus eikä asia kuulu konserni- ja tukipalvelujaoksen tai viranhaltijan päätösvaltaan
- päättää vaatimuksen tekemisestä ylimääräisen yhtiökokouksen tai vastaavan kokouksen koollekutsumiseksi, ellei asia kuulu konserni- ja tukipalvelujaoston päätösvaltaan
- vastaa hyvän hallintotavan, sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja konsernivalvonnan ohjeistamisesta ja asianmukaisesta järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta
- antaa toimintakertomuksessaan selonteon sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja konsernivalvonnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä

3.2.2. Kaupunginhallituksen konserni- ja tukipalvelujaosto

- päättää jäsenyys- ja konserniyhteisöjensä toiminnan seuraamisesta, kaupungin kannanotoista yhtiökokouksissa tai muissa vastaavissa kokouksissa käsiteltäviin asioihin sekä ohjeiden antamisesta kaupunkia näissä yhtiöissä ja muissa yhteisöissä edustaville henkilöille, mikäli asia ei kuulu kaupunginhallituksen tai viranhaltijan päätösvaltaan tai kaupunginhallitus on delegoinut toimivallan konserni- ja tukipalvelujaostolle
- nimeää ehdokkaat jäsenyys- ja konserniyhtiöiden hallintoelimiin ja niiden tilintarkastajiksi silloin, kun kaupungilla asianomaisten sääntöjen tai sopimusten mukaan on siihen oikeus eikä asia kuulu kaupunginhallituksen tai viranhaltijan päätösvaltaan tai
- kaupunginhallitus on delegoinut toimivallan konserni- ja tukipalvelujaostolle

- päättää vaatimuksen tekemisestä ylimääräisen yhtiökokouksen tai vastaavan kokouksen koollekutsumiseksi, mikäli yhtiötä koskeva toimivalta on delegoitu konserni- ja tukipalvelujaostolle
- vastaa kaupunkikonsernin ohjaukseen ja konsernivalvonnan järjestämiseen liittyvistä toimenpiteistä siltä osin kuin ne kuuluvat sen toimivaltaan

3.2.3. Kaupunginjohtaja

- vastaa kokonaisvaltaisesti kaupunkikonsernin toiminnan ja talouden johtamisesta, niin sisäisestä kuin konsernivalvonnasta ja sen järjestämisestä, riskienhallinnan järjestämisestä ja omistajaohjauksen toteuttamisesta
- vastaa kaupungin tytär- ja osakkuusyhteisöjen ja muiden yhteistoimintayksiköiden asioiden valmistelusta kaupunginhallitukselle hallinto- ja toimintasäännön mukaisesti.

3.2.4. Liiketoimintajohtaja

- vastaa muiden kuin kaupunginjohtajan vastuulla olevien tytär- ja osakkuusyhteisöjen ja muiden yhteistoimintayksiköiden asioiden valmistelusta konserni- ja tukipalvelujaostolle hallinto- ja toimintasäännön mukaisesti
- nimeää ehdokkaat jäsenyys- ja konserniyhtiöiden hallintoelimiin ja niiden tilintarkastajiksi silloin, kun kaupungilla asianomaisten sääntöjen tai sopimusten mukaan on
- siihen oikeus ja asia kuuluu viranhaltijan päätösvaltaan
- seuraa kaupungin määräysvallassa olevien tytäryhteisöjen osalta omistajapolitiikan toteutumista ja raportoi tarvittaessa konserni- ja tukipalvelujaostolle
- vastaa keskeisten tytäryhteisöjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden valmistelusta kaupunginvaltuustolle yhteistyössä tytäryhteisöjen hallitusten ja konserni- ja tukipalvelujaoston kanssa
- seuraa konserniohjeen ja Hyvä hallinto- ja johtamistapa -ohjeen toimivuutta

3.3. Lautakunnat

3.3.1. Tarkastuslautakunta

- huolehtii kaupungin ja sen tytäryhtiöiden tarkastuksen yhteensovittamisesta
- arvioi valtuuston kaupungille ja tytäryhteisöille hyväksymien strategioiden sekä asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutusta
- arvioi konsernijohtoon ja muiden tytäryhteisöjen valvontaan nimettyjen viranomaisten toiminnan tuloksellisuutta

Tarkastuslautakunnalla on oikeus saada selvityksiä ja asiakirjoja edellä mainittujen tehtävien hoitamista varten.

3.3.2. Muut lautakunnat

- valvovat kaupungin etua omaan toimialaansa liittyvien yhteisöjen toiminnassa ja tekevät toimenpide-ehdotuksia
- raportoivat havaituista epäkohdista konsernijohtolle
- vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta toimialoillaan
- antavat tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä toimintakertomuksessa esitettävää kaupunginhallituksen selontekoa varten.

4. Edustajat konserniyhteisöjen hallintoelimissä

Kaupungin tytäryhteisön hallitukseen valitaan pääsääntöisesti vähintään neljä (4) ja enintään yhdeksän (9) jäsentä, lukuun ottamatta tehtäväalueeltaan suppeita pieniä yhtiöitä, joihin valitaan vähintään kolme (3) jäsentä.

Jos tytäryhteisössä on enemmän kuin viisi (5) jäsentä, niin yhden tulisi olla virkamies. Kun tytär- tai osakkuusyhtiö on uusi, niin toiminnan käynnistämisvaiheessa yhden hallituksen jäsenen tulisi niinkään olla virkamies.

Hyvinkään kaupungin edustajia hallintoelimiin valittaessa pyritään siihen, että edustajilla on lii- ketaloudellista ja tytäryhteisön toimialan sekä johtamisen asiantuntemusta. Keskeisten tytäryh- teisöjen (keskeiset tytäryhteisöt, luku 7) hallitusten jäsenten tulisi olla ko. toimialan ammattilaisia tai kaupunginvaltuuston jäseniä ja omata aiempaa hallitustyöskentelykokemusta. Hallituksen kokoonpanon tulisi heijastaa erilaista osaamista ja näkökulmia. Hallituksen jäsenten tulee hu- lehtia jatkuvasti tiedollisesta ja taidollisesta kehitymisestään.

Hallituksen jäseneksi valittavalla on oltava mahdollisuus käyttää riittävästi aikaa tehtävän hoi- tamiseen. Yhteisön kehittämisen näkökulmasta on tarkoituksenmukaista, että sama edustaja on samassa toimielimessä korkeintaan kaksi valtuustokautta.

Hallituksen jäsenenä ei voi toimia oikeushenkilö eikä alaikäinen tai se, jolle on määrätty edun- valvoja, jonka toimikelpoisuutta on rajoitettu tai joka on konkurssissa tai määrätty liiketoiminta- kieltoon.

Hallituksen jäsenet eivät voi olla työ- tai virkatehtävissään esimies-alainen -suhteessa.

Hallituksen keskeinen tehtävä on valvoa yhtiön toimivan johdon toimintaa. Valvonnan edistämi- seksi hallituksen jäsenten on oltava yhtiöstä aidosti riippumattomia.

Jäsen ei ole riippumaton, jos

- jäsenellä on työ-, toimi- tai vähäistä suurempi toimeksiantosuhde yhtiöön
- jäsen on ollut työ- tai toimisuhteessa yhtiöön viimeisen kolmen vuoden aikana ennen hallituksen jäsenyyden alkamista
- jäsen kuuluu toimivaan johtoon toisessa yhtiössä ja yhtiöiden välillä on yhtiöön nähden asiakkuus, toimittajuus- tai yhteistyösuhde, joka on merkittävä tuolle toiselle yhtiölle
- jäsenellä on ristikkäinen valvontasuhde (kahdessa yhtiössä jäsenet ovat ristikkäin tois- tensa toimivassa johdossa ja hallituksessa)
- jäsen on tai on viimeisen kolmen vuoden aikana ollut yhtiön tilintarkastaja, nykyisen tilin- tarkastajan yhtiökumppani tai työntekijä taikka jäsen on yhtiökumppani tai työntekijä viimeisen kolmen vuoden aikana yhtiön tilintarkastajan toimineessa tilin- tarkastusyhtei- sössä.

Kaupunkikonserniin kuuluvissa yhtiöissä hallituksen kokoonpanossa noudatetaan tasa- arvola- kia.

Kaupungin edustajan tulee toimia eri toimielimissä kaupungin ja kaupunkikonsernin kokonaise- dun mukaisesti. Jos kaupungin edustajana tytäryhteisön hallintoon valittu henkilö on tilanteessa, jossa hän joutuisi toimimaan kaupungin edun vastaisesti, tulee hänen pyytää konsernijohdolta selkeät toimintaohjeet.

Yhteisöissä toimiessaan kaupungin edustajien tulee saattaa merkittävät tai periaatteelliset ratkaisut kaupunginhallituksen tai kaupunginhallituksen konserni- ja tukipalvelujaoston tietoon kaupunginjohtajan ja liiketoimintajohtajan välisen toimivallan mukaisesti. Tarvittaessa yksityiskohtaisia toimintaohjeita tulee pyytää riittävän ajoissa.

Kaupungin edustajien tulee pyrkiä toimimaan tytäryhteisöjen hallintoelimissä siten, että valtuuston asettamat tavoitteet saavutetaan.

Myös Hyvinkään kaupungin vähemmistöosuuskin omistamien yhteisöjen hallituksissa tai muissa toimielimissä toimivien Hyvinkään kaupungin nimeämien edustajien tulee pyrkiä toimimaan niin, että konserniohjeen periaatteita voidaan soveltuvin osin noudattaa.

5. Konsernin sisäinen yhteistyö

Konsernin sisäisellä yhteistyöllä pyritään vuorovaikutuksen lisäämiseen kaupungin ja sen eri yhteisöjen välillä ja eri yhteisöjen kesken. Yhteistyön tavoitteena on kaupunkikonsernin kokonaisedun maksimointi. Yhteistyöllä tavoitellaan kustannustehokkuutta, taloudellista ja toiminnallista hyötyä niin kaupunkikonsernille kuin sen eri yhteisöille.

Kaupunkikonsernin ja tytäryhteisöjen johto edistävät vuorovaikutusta kaupungin ja sen eri yksiköiden, tytäryhteisöjen, osakkuusyhteisöjen ja muiden toiminnalliseen kaupunkikonserniin kuuluvien yhteisöjen välillä. Vuorovaikutuksen lisäämiseksi molemmat osapuolet järjestetään erilaisia yhteistyöfoorumeita ja tilaisuuksia hallitusten puheenjohtajille ja jäsenille, toimitusjohtajille, yhteisöjen ja yksiköiden johdolle ja henkilöstölle.

Tytäryhteisöjen toimitusjohtajien ja hallituksen puheenjohtajien tulee aktiivisesti pitää yhteyttä konsernijohtoon ja keskustella tytäryhteisöjä koskevista kysymyksistä. Konserniohjeen kohdassa 6 kerrotaan konsernijohtoon ennakkokäsityksen hankinnasta. Ennakkokäsityksen hankinta on kuitenkin harvoin syntyvä poikkeus ja siten sitä ei voi pitää ainoana toimivana ja aktiivisena yhteistyömuotona.

5.1. Tiedottaminen

Kaupunkikonsernin tiedottamisen tulee olla aktiivista ja avointa.

Koko konserniyhteisöä koskevasta tiedotuksesta vastaa konsernijohto Hyvinkään kaupungin viestintästrategian mukaisesti. Tytäryhteisön omasta tiedottamisesta vastaa yhteisön puolesta hallitus ja toimitusjohtaja. Tytäryhteisön oman tiedottamisen on tuettava emoyhteisön asettamia tavoitteita ja toimintapolitiikkaa.

5.2. Kaupunkikonsernin taloudellinen kokonaisuus

Kaupungin talousosaston tehtävänä on valvoa kaupunkikonsernin taloudellista kokonaisuutta. Vastuu talousasioiden hoidosta on kuitenkin jokaisella konserniyhteisöllä itsellään.

Tytäryhteisöjen on neuvoteltava toiminnan laajuuteen ja laatuun nähden merkittävistä laina- ja rahoitusjärjestelyistään konsernijohtoon lisäksi talousosaston kanssa ennen laina- ja rahoitusjärjestelyjen toteuttamista. Neuvotteluvollisuus koskee myös korko- ja muiden johdannaisien käytön periaatteita sekä takausten tai muiden vakuuksien antamista. Pääsääntöisesti talousosasto kilpailuttaa konsernin pitkäaikaiset lainat mittakaavaetujen saamiseksi.

Maksuvalmiuden hallinnan ja rahoitussuunnittelun tehostamiseksi konsernissa on käytössä konsernitilijärjestelmä. Siihen liitetään ne tytäryhteisöt, joiden rahoitus- ja sijoitustoiminnan

keskittämisestä on saatavissa riittävät hyödyt. Tytäryhteisön ylimääräinen lyhytaikainen likviditeetti pidetään konsernitilillä, mikäli talousosaston kanssa ei muuta sovita. Tytäryhteisöillä on myös käytössä järjestelmään liitetyt sisäiset luottolimiitit.

Muilla kuin konsernitilijärjestelmään kuuluvilla tytäryhteisöillä on mahdollisuus saada kaupungilta lyhytaikaista lainaa maksuvalmiuden ylläpitämiseen.

Kaupunkikonsernissa on kaupungin ottamia vakuutuksia, joilla on vakuutettu sekä kaupungin että sen tytäryhtiöiden riskejä. Kaupungin talousosasto tiedottaa tytäryhteisöille näistä vakuutuksista ja niissä tapahtuneista muutoksista.

5.3. Työnantaja- ja henkilöstöasiat

Tytäryhteisöt liittyvät jäseniksi kuntatyönantajan perustamaan työnantajayhteisöön, ellei yhtiön toiminnan laadun vuoksi yhtiön hallitus muuta päättä.

Tytäryhteisöt järjestävät eläkevakuutuksensa KEVA:ssa silloin, kun se on kaupungin edun mukaista eikä tytäryhteisön etu muuta edellytä.

Kaupunkikonsernissa noudatetaan kaupungin henkilöstöpolitiikan periaatteita ja tavoitteita. Henkilöstöpolitiikassa tulee kiinnittää erityistä huomiota hyvään työnantajakuvaan ja henkilöstön työhyvinvoinnin kannalta keskeisiin menestystekijöihin. Henkilöstöjohtaminen tulee perustua vuorovaikutteiseen ja avoimeen johtamiskulttuuriin.

Henkilöstön palkkauksen ja henkilöstöetuuksien tason tulee mahdollisuuksien mukaan olla rinnasteinen kaupungin vastaavaan tasoon. Henkilöstöä hankkiessaan tytäryhteisön on otettava huomioon konsernin sisäiset henkilöstön siirtotarpeet. Henkilöstön liikkumista konsernin sisällä tuetaan. Henkilöstökeskus neuvottelee tytäryhteisöjen kanssa ja antaa tarvittaessa ohjeita henkilöstöpolitiikkaan liittyen.

Koulutuspalveluiden järjestämisessä pyritään synergiaetuihin. Tytäryhteisöjen henkilöstöllä on mahdollisuus osallistua kaupungin sisäiseen koulutukseen.

Tytäryhteisöjen tulee tehdä toimitusjohtajasopimukset. Niissä on noudatettava konsernissa käytössä olevaa ohjeistusta. Tytäryhteisöjen toimitusjohtajien toimsuhteiden ehdoista on aina neuvoteltava etukäteen konsernijohdon edustajien kanssa.

5.4. Hankinnat

Hankinnat kilpailutetaan hankinnan ennakoidusta arvosta riippuen konserni- ja tukipalvelujaoston vahvistamaa hankintaohjetta noudattaen pienhankintamenettelyllä tai julkisia hankintoja säätevien hankintalakien mukaisesti kilpailuttamalla joko kansallista menettelyä tai EU-hankintamenettelyä noudattaen. Tämän lisäksi hankinnoissa noudatetaan kaupunginvaltuuston hyväksymiä harmaan talouden torjunnan ohjeita.

Mikäli tytäryhteisöllä on vahvistettu laatu- ja ympäristösertifikaatti tai muu toiminnan laatua ohjaava vahvistettu sertifikaatti, huomioidaan sertifikaatin hankintaa ohjaavat prosessit ja vaatimukset kilpailutuksissa.

Hankinnoissa hyödynnetään keskitettyä hankintaa. Niin kaupungin kuin tytäryhteisöjen tulee selvittää hankintayhteistyön edellytykset kaupungin hankintapalveluyksiköstä ennen hankintojen toteuttamista.

Kaupungin hankintasopimukset antavat tytäryhteisöille mahdollisuuden hankkia tuotteensa ja palvelunsa kaupungin sopimustoimittajilta. Kaupungilla on vuosi- ja puitesopimuksia, joita voidaan hyödyntää laajasti niin kaupungin yksiköissä kuin sen tytäryhteisöissä. Tytäryhteisöjen tulee arvioida, voivatko ne hankkia tuotteensa ja palvelunsa voimassaolevilta kaupungin sopimustoimittajilta tai hankintalain mukaisesti sidosryhmähankintana konsernin toiselta yhtiöltä.

Tytäryhteisöt ja kaupungin hankintapalvelut arvioivat vuosittain mahdolliset yhteisesti toteutettavat kilpailutukset. Kaikki voimassa olevat hankintojen puitesopimukset julkaistaan kaupungin hankintakalenterissa ja tytäryhteisön hankintalain mukaisista kilpailutuksista ilmoitetaan kaupungin internetsivuilla julkisen ilmoituskanavan lisäksi.

Hankintojen kilpailuttamisessa tulee siirtyä sähköiseen kilpailuttamistapaan.

5.5. Muut tukipalvelut

Muita kuin edellä mainittuja tukipalveluja hankkiessaan tytäryhteisöjen tulee ensisijaisesti selvittää kaupungin tai muiden tytäryhtiöiden tarjoamat palvelut.

6. Konsernijohdon ennakkokäsityksen hankinta

Kaupunkikonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen on ennen omaa päätöksentekoaan selvittää konsernijohdon ennakkokäsitys silloin, kun päätettävä asia merkittävästi vaikuttaa tytäryhteisön tai kaupungin toimintaan ja taloudelliseen vastuuseen.

Tytäryhteisöjen hallitusten puheenjohtajien vastuulla on selvittää, onko kyseessä ennakkokäsityksen selvittämistä vaativa asia. Vastauksen saamiseksi on tytäryhteisöjen hallitusten

puheenjohtajien otettava yhteyttä siihen virkamieheen, joka esittelee asian kaupunginhallitukselle tai konserni- ja tukipalvelujaostolle.

Ennakkokäsityksen hankkiminen ei ole määrämuotoinen hallinnollinen toimi. Hallituksen puheenjohtaja voi selvittää ennakkokäsitykset esimerkiksi sähköpostin välityksellä tai henkilökohtaisesti keskustellen. Ennakkokäsitys on aina varmennettava dokumentoimalla. Tarkemmat ohjeet toimenpiteistä, joihin ennakkokäsitys on hankittava, annetaan Hyvä hallinto- ja johtamistapa -ohjeessa.

7. Keskeisten tytäryhteisöjen toiminnan suunnittelu, raportointi ja kirjanpito

Hyvinkään Lämpövoima Oy, Hyvinkään Vuokra-asunnot Oy, Kiinteistö Oy Hyvinkään Wanha Villatehdas ja Kiinteistö Oy Hyvinkään Sairaalanmäki toimittavat emoyhteisön ilmoittamassa aikataulussa seuraavan tilikauden tavoitteet ja niiden mittarit konserni- ja tukipalvelujaoston sekä kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston talousarviokäsittelyä varten. Tavoitteet tulee laatia siten, että ne ovat selkeästi mitattavissa ja arvioitavissa.

Hyvinkään kaupunkikonsernissa noudatetaan kuntalain 70 §:n tarkoittamaa tytäryhteisön tiedonantovelvoitetta. Konserni- ja tukipalvelujaostolla on oikeus saada tytäryhteisöltä tarpeelliset tiedot kaupunkikonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja toiminnan tuloksen laskemiseen.

Edellä mainitut neljä tytäryhtiötä raportoivat talousosastolle vähintään kolme kertaa vuodessa toiminnastaan ja taloudestaan. Raportointi tapahtuu kaupungin kahden osavuosikatsauksen ja tilinpäätöksen yhteydessä. Yhtiöt ovat velvollisia antamaan kaupungin edellyttämät tiedot ja sel-

vitykset. Muut kaupunkikonserniin kuuluvat yhteisöt raportoivat kerran vuodessa tilinpäätöksen yhteydessä.

Kaikki tytäryhteisöt toimittavat hallintoelimiensä esityslistat ja pöytäkirjat kaupunginjohtajalle ja liiketoimintajohtajalle. Kyseiset asiakirjat on lähetettävä kaupunginjohtajalle ja liiketoimintajohtajalle samanaikaisesti kuin ne lähetetään ko. yhteisön päätöksentekuelimiin kuuluville.

Konserniyhteisöjen on otettava huomioon kirjanpidon järjestämisessä konsernitilinpäätöksen tarpeet. Konsernitilinpäätös laaditaan kaupungin talousosaston vuosittain antaman tilinpäätösohjeistuksen mukaisesti. Kaikkien tytäryhteisöjen tilikausi on kalenterivuosi.

8. Tytäryhteisöjen sisäinen valvonta, riskienhallinta ja sisäinen tarkastus

Tytäryhteisön hallituksen on huolehdittava siitä, että yhteisön sisäinen valvonta ja riskienhallinta on järjestetty huolellisesti. Tytäryhteisön on otettava huomioon kaupunkikonsernin omistajapoliittiset tavoitteet ja noudatettava konserniohjeita sekä kaupunginvaltuuston päättämiä sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja konsernivalvonnan perusteita. Konserni johdon velvollisuutena on ohjata konserniyhteisöjä sekä valvoa niiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä.

Tytäryhteisön hallituksen tulee säännöllisesti arvioida yhtiön sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tuloksellisuutta. Sisäisen valvonnan avulla varmistetaan, että tavoitteet saavutetaan, toiminta on lakien, sääntöjen, ohjeiden ja päätösten mukaista, voimavarat ovat tuloksellisessa käytössä, omaisuus on turvattu sekä johdon saama informaatio oikeaa, tarkoituksenmukaista ja oikea-aikaista.

Tytäryhteisön hallitus vastaa siitä, että sisäinen tarkastus on järjestetty ja se on oikeassa suhteessa liiketoiminnan laatuun ja laajuuteen nähden.

Tytäryhtiön hallitus vastaa riskienhallinnasta ja varmistuu siitä, että yhtiön toimintaan liittyvät riskit tunnistetaan, arvioidaan ja niitä seurataan. Hallituksen vastuulla on riskienhallinnan periaatteiden, yhtiön riskinkantokyvyn ja riskinottohalun määrittelemineen. Riskien jatkuvat tunnistaminen, arviointi, valvonta ja vähentäminen kuuluvat yhtiön operatiiviselle johdolle.

Tytäryhteisö raportoi konsernijohtolle riskienhallinnan toimintatavoista, niiden soveltamisesta ja tuloksista siten, että konsernijohtolla on riittävä kokonaiskuva ja kohtuullinen varmuus siitä, että tytäryhteisöjen riskienhallinta on asianmukaisesti järjestetty.

Kaupungin sisäinen tarkastaja tutkii ja arvioi kaupunkikonsernin, sen toimialojen ja tytäryhteisöjen riskienhallinta- ja valvontajärjestelmää sekä johtamis- ja hallintoprosesseja tarkoituksenaan tuottaa riippumaton arvio niiden tilasta sekä antaa suosituksia niiden parantamiseksi ja toiminnan kehittämiseksi. Kaupungin sisäisellä tarkastuksella on oikeus tarkastaa tytäryhteisöjen toimintaa. Tarkastusta varten yhteisöjen tulee antaa tarpeelliset tiedot ja avustaa tietojen saamisessa.

9. Konsernivalvonta

Konsernivalvonnasta vastaa konsernijohto. Konsernivalvonnan kohdealueita ovat konserniyhtiöiden toiminnan tuloksellisuus ja taloudellisen aseman seuranta, analysointi ja raportointi. Konsernivalvonnassa seurataan myös valtuuston tytäryhtiöiden toiminnalle asetettujen tavoitteiden toteutumista, lainsäädännön sekä konserni- ja hyvä hallinto- ja johtamistapaohjeen noudattamista, omaisuuden ja voimavarojen turvaamista. Lainsäädäntö edellyttää, että konsernijohto te-

kee toimintakertomuksessaan selkoa konsernivalvonnan järjestämisestä ja antaa esityksensä kehittämiskohteista.

Selonteon kohdealueet ovat toimivallan ja -vastuujako konserniohjauksessa, ohjeiden anto kunnan edustajille tytäryhteisöissä, konsernitavoitteiden asettamista ja toteuttamista koskeva arviointi, tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointi ja raportointi, keskitettyjen konsernitoimintojen ja -palvelujen käyttö sekä riskienhallintajärjestelmän toimivuus tytäryhteisöissä.

10. Tilintarkastus

Yhtiöissä tulee olla yksi (1) varsinainen ja yksi (1) varatilintarkastaja. Mikäli tilintarkastajaksi valitaan tilintarkastuslain mukainen tilintarkastusyhteisö, ei varatilintarkastajaa tarvitse valita. Konserniyhtiöiden on saatettava yhtiöjärjestyksensä vastaamaan tätä määräystä.

Kaupunginvaltuusto valitsee päättämäkseen tilikaudeksi, kuitenkin enintään kuuden tilikauden hallinnon ja talouden tarkastamista varten tilintarkastajan kaupungin tilintarkastajaksi. Sekä kaupungin että tytäryhtiöiden tilintarkastus kilpailutetaan kaupungin toimesta. Konsernijohto antaa yhtiökokousedustajalle ohjeen tilintarkastajan valinnasta ja yhtiökokous valitsee tilintarkastajan.

Jos tilintarkastaja on esittänyt hallitukselle, toimitusjohtajalle tai muulle vastuuvolliselle huomautuksen seikoista, joita ei esitetä tilintarkastuskertomuksessa vaan tilintarkastuspöytäkirjassa tai -raportissa, huomautukset on kirjattava hallituksen pöytäkirjaan ja toimitettava pöytäkirja tiedoksi kaupungin konsernijohdolle.

Yhtiön on ilmoitettava toimintakertomuksessa tilintarkastajan palkkiot tilikaudelta.

Kaupungin tytär- ja osakkuusyhteisöt ja kuntayhtymät

Yhteisön nimi	Kaupungin omistusosuus %	Vastuu
Tytäryhteisöt		
Hyvinkään Lämpövoima Oy	100,00	konserni- ja tukipalvelujaosto
Teknologiakeskus TechVilla Oy	100,00	konserni- ja tukipalvelujaosto
Hyvinkään Vuokra-asunnot Oy	100,00	konserni- ja tukipalvelujaosto
Kiinteistö Oy Hyvinkään Wanha Villatehdas	100,00	konserni- ja tukipalvelujaosto
Kiinteistö Oy Uudenmaankatu 47	78,74	liiketoimintajohtaja
Kiinteistö Oy Hyvinkään Sairaalanmäki	72,16	konserni- ja tukipalvelujaosto
Kiinteistö Oy Talvimartti	71,52	liiketoimintajohtaja
Hyvinkään Ravitsemispalvelut Oy	60,00	konserni- ja tukipalvelujaosto
Hyvinkään Kaivopiha-säätiö	60,00	kaupunginhallitus
Kaukasten Palvelutalo Oy	59,50	liiketoimintajohtaja
Veikkarin Kiinteistö Oy	57,36	liiketoimintajohtaja
Hyvinkään Vanhustentalosäätiö	57,14	kaupunginhallitus
Osakkuusyhteisöt		
Villa Park Oy	50,00	kaupunginhallitus
YritysVoimala Oy	49,80	konserni- ja tukipalvelujaosto
Hyvinkään Veteraanitalosäätiö	42,86	kaupunginhallitus
Hyvinkään Palvelukotisäätiö	42,86	kaupunginhallitus
Pirkonkotisäätiö	42,86	kaupunginhallitus
Hyrja Koulutus Oy	33,45	kaupunginhallitus
Kiinteistö Oy Jussintori	24,49	liiketoimintajohtaja
Kiljavan Sairaala Oy	22,90	kaupunginhallitus
Kiinteistö Oy Martinkaari	21,86	konserni- ja tukipalvelujaosto
Kuntayhtymät		
Uudenmaan päihdehuollon kuntayhtymä	7,70	kaupunginhallitus
Eteva kuntayhtymä	7,21	kaupunginhallitus
Uudenmaan liitto	3,85	kaupunginhallitus
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä	3,48	kaupunginhallitus